Vastine oikaisuvaatimukseen

Liikelaitos Porvoon veden johtokunta hylkää Uponor Infra Oy:n tekemän oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaista perustetta, jonka vuoksi toimitusjohtajan päätös § 38/2026 olisi poistettava tai hankinta-asia käsiteltävä uudelleen vaaditulla tavalla.

Asian tausta

Porvoon vesi pyysi tarjouksia vesijohtoputkien hankinnasta Sannainen–keskusta-välille rakennettavaa uutta runkovesijohtoa varten. Hankinnan ennakoitu arvo oli noin 250 000 euroa ilman arvonlisäveroa. Määräaikaan mennessä saapui kaksi tarjousta, joista hankintayksikkö katsoi yhden tarjouspyynnön mukaiseksi. Lisäksi kaksi tarjousta saapui määräajan jälkeen, eikä niitä voitu ottaa huomioon.

Toimitusjohtaja päätti 2.10.2026 § 38/2026 keskeyttää hankintamenettelyn. Päätöksen perusteluina olivat se, ettei yhden hyväksyttävän tarjouksen perusteella ollut mahdollista tehdä todellista tarjousvertailua tai arvioida markkinaehtoista hintatasoa kilpailun perusteella, sekä se, että tarjouspyynnön mukaisen tarjouksen hintataso ylitti merkittävästi hankintayksikön kustannusarvion.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset

Uponor Infra Oy vaatii keskeyttämispäätöksen poistamista ja asian uudelleenkäsittelyä sekä ensisijaisesti tarjouksensa ottamista mukaan tarjousvertailuun. Yhtiö vetoaa erityisesti siihen, että sen tarjouksen arvo, 216 205,50 euroa, alittaa päätöksessä mainitun noin 250 000 euron kustannusarvion. Lisäksi yhtiö on tuonut esiin, ettei tarjouspyynnössä ollut nimenomaista määräystä, jonka mukaan tarjoaja ei saisi liittää tarjoukseensa omia ehtoja.

Sovellettavat periaatteet

Kyse on erityisalojen hankintalain EU-kynnysarvon alittavasta hankinnasta. Vaikka lain yksityiskohtaiset menettelysäännökset eivät tule sovellettaviksi samalla tavoin kuin EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa, hankintamenettelyssä on noudatettava hankinnan laajuuteen ja laatuun nähden riittävää avoimuutta sekä tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun periaatteita. Arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon suhteellisuus ja julkisten varojen tehokas käyttö.

Tarjousten on vastattava tarjouspyynnössä asetettuja ehtoja. Hankintayksikkö ei voi hyväksyä tarjousta, johon sisältyvä olennainen varauma muuttaa tarjouksen sitovuutta, tarjoajan vastuuta tai muutoin tarjouspyynnössä määriteltyä sopimusasetelmaa tavalla, joka antaa tarjoajalle muita tarjoajia edullisemman aseman.

Tarjouksen tarjouspyynnönmukaisuus

Tarjouspyynnössä pyydettiin tarjoajilta tarjouspyynnön mukainen ja sitova tarjous. Uponor Infra Oy sisällytti tarjoukseensa seuraavan ehdon:

> *“Mahdollisesta epidemiasta tai konfliktista, kuten esimerkiksi Ukrainan sekä Lähi-idän kriisit, ja näistä mahdollisesti johtuvien toimitusketju-, kustannus- ja henkilöstöongelmien vuoksi Uponor pidättää oikeuden muuttaa tarjouksen ehtoja tai peruuttaa tarjous ilman velvollisuutta korvata peruutuksesta mahdollisesti johtuvia vahinkoja.”*

Ehto varasi tarjoajalle laajan ja yksipuolisen oikeuden muuttaa tarjouksen ehtoja tai peruuttaa tarjous sekä vapautua peruutukseen liittyvästä korvausvastuusta tarjoajan määrittelemissä häiriötilanteissa. Varauma ei ollut pelkkä tarjousta selventävä ilmoitus, vaan se vaikutti olennaisesti tarjouksen sitovuuteen, riskienjakoon ja tarjoajan vastuuseen.

Se, ettei tarjouspyynnössä ollut erillistä kieltoa liittää tarjoukseen omia ehtoja, ei merkitse sitä, että tarjoaja voisi poiketa tarjouksen sitovuutta ja sopimusvastuuta koskevasta tarjouspyynnön mukaisesta asetelmasta. Varauman hyväksyminen olisi merkinnyt sitä, että Uponor Infra Oy olisi saanut muihin tarjoajiin nähden erilaisen oikeuden muuttaa tarjoustaan tai vetäytyä siitä ilman vastaavaa vastuuta.

Hankintayksikkö on siten voinut arvioida Uponor Infra Oy:n tarjouksen tarjouspyynnön vastaiseksi ja jättää sen hyväksyttävien tarjousten vertailun ulkopuolelle. Tarjouksen olennaista ehtoa ei olisi ollut mahdollista poistaa tai täsmentää jälkikäteen muuttamatta tarjousta hankintamenettelyn tasapuolisuuden kannalta merkityksellisellä tavalla.

Kustannusarviota koskevan väitteen arviointi

Uponor Infra Oy:n tarjousta ei jätetty hyväksyttävien tarjousten vertailun ulkopuolelle sen hinnan vuoksi. Ratkaiseva peruste oli tarjoukseen sisältynyt varauma ja siitä johtunut tarjouspyynnön vastaisuus. Koska tarjous ei ollut hyväksyttävissä tarjouspyynnön mukaisena tarjouksena, sen hintaa ei voitu käyttää hankinnan ratkaisemisen tai tarjousvertailun perusteena.

Se, että Uponor Infra Oy:n ilmoittama tarjoushinta alitti hankinnan noin 250 000 euron kustannusarvion, ei näin ollen osoita virhettä tarjouksen tarjouspyynnönmukaisuutta koskevassa arvioinnissa. Keskeyttämispäätöksessä mainittu kustannusarvon ylittyminen koski ainoaa tarjouspyynnön mukaiseksi arvioitua tarjousta, ei Uponor Infra Oy:n tarjouspyynnön vastaiseksi arvioitua tarjousta.

Alkuperäisen päätöksen perustelujen täsmentäminen

Alkuperäisessä keskeyttämispäätöksessä todettiin, että määräajassa saapuneista kahdesta tarjouksesta vain yksi oli tarjouspyynnön mukainen. Päätöksessä ei kuitenkaan yksilöity tarkemmin, mihin toisen tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuus perustui. Perusteluja täsmennetään tämän oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä siten, että Uponor Infra Oy:n tarjouksen tarjouspyynnön vastaisuus perustui edellä kuvattuun tarjouksen sitovuutta ja tarjoajan vastuuta olennaisesti muuttaneeseen ehtoon.

Perustelujen täsmentäminen ei muuta keskeyttämispäätöksen lopputulosta. Keskeyttämiselle oli edelleen päätöksessä todetut erilliset ja todelliset perusteet: menettelyssä jäi jäljelle vain yksi tarjouspyynnön mukainen tarjous, minkä vuoksi todellista kilpailuun perustuvaa vertailua ei voitu tehdä, ja kyseisen hyväksyttävän tarjouksen hintataso ylitti hankintayksikön kustannusarvion.

Tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu

Uponor Infra Oy:n tarjoukseen sisältyneen varauman hyväksyminen olisi asettanut tarjoajat erilaiseen asemaan. Tarjoaja, joka sitoutui tarjouspyynnön mukaisiin ehtoihin ilman vastaavaa varaumaa, olisi kantanut tarjouksen sitovuuteen ja sopimuksen toteuttamiseen liittyvät riskit laajemmin kuin Uponor Infra Oy. Varauman hyväksyminen olisi tämän vuoksi vaarantanut tarjoajien tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun sekä hankintamenettelyn avoimuuden.

Johtopäätös

Uponor Infra Oy:n tarjoukseen sisältynyt ehto poikkesi olennaisesti tarjouspyynnön mukaisesta sitovasta tarjouksesta. Hankintayksiköllä oli peruste arvioida tarjous tarjouspyynnön vastaiseksi ja jättää se hyväksyttävien tarjousten vertailun ulkopuolelle. Oikaisuvaatimuksessa esitetty kustannusarviovertailu ei muuta tätä arviota.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole osoitettu, että hankinnan keskeyttämispäätös olisi perustunut syrjiviin, epätasapuolisiin tai muutoin epäasiallisiin syihin. Oikaisuvaatimus on siten hylättävä kokonaisuudessaan.

Valmistelussa huomioitavat liitteet

- Uponor Infra Oy:n oikaisuvaatimus
- VHP§38 2.10.2026 § 38/2026
- Tarjouspyyntö liitteineen
- Uponor Infra Oy:n tarjous ja siihen sisältyvä varauma
- Tarjousten avauspöytäkirja 2.10.2026